

BVD - Nieuwsbrief 98-3

8 april 1998

INHOUD:

de herdenking van de proclamatie van de RMS
(Republik Maluku Selatan: de onafhankelijke republiek der Zuid-Molukken) op 25 april
1998.

gaat aan de hand van de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen in op de
toekomst van extreem-rechts in Nederland.

Eind 1997 kwamen de Tamils weer in de belangstelling.

onderzoek naar de betrokkenheid van Russen in Nederland bij
illegale wapenhandel.

Mededelingen van het bureau **Hermandad**.

Inleiding

Hoewel de herdenking van de proclamatie van de RMS (Republiek Maluku Selatan: de onafhankelijke republiek der Zuid-Molukken) op 25 april, en andere voor Molukkers relevante herdenkingen in de laatste jaren meestal tot weinig of geen problemen hebben geleid, vormt de opeenvolging van gebeurtenissen dit jaar *een extra risicofactor*.

1. De presidentsverkiezing, en ook - meer in het algemeen - de instabiele situatie in Indonesië hebben hun invloed op de gevoelens van de Molukkers in Nederland en dus ook op de meer radicale personen daaronder.
2. Een bijkomende factor vormt de arrestatie van een aantal leden van het ondergrondse verzet op de Molukken door de Indonesische autoriteiten.
3. Met een opleving van sentimenten dient ook rekening te worden gehouden in het geval van onwelkome uitspraken (deels op 14 april, deels in een later stadium) in het hoger beroep van de diverse leden van de 'bende van Leerdam'. De overwegend Molukse leden van deze bende hebben zich schuldig gemaakt aan moord, geweldpleging en gewapende overvallen.
4. Tenslotte is er sprake van enige interne onrust in de Molukse gemeenschap in Nederland. Zo verwijt het meer radicale deel van de Molukkers de RMS-regering in ballingschap "een gebrek aan initiatief en doortastendheid".

Demonstratie in Den Haag

Een eerste uiting van onvrede onder Molukkers heeft plaatsgevonden op 7 maart 1998 in Den Haag. Circa 250 Molukkers hebben op die zaterdag een demonstratieve optocht gehouden, die was georganiseerd door Badan Persatuan (BP), de grootste Molukse politieke organisatie in Nederland. Daarmee wilden ze protesteren tegen het bewind van Soeharto en aandacht vragen voor de democratisering in Indonesië. Aanvankelijk verliep alles rustig. De betogers wandelden met vlaggen, vanaf het Malieveld, via het Binnenhof in de richting van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Vervolgens zou de protestactie afgesloten worden in het zalencomplex boven het Centraal Station. De demonstratie dreigde echter uit de hand te lopen toen een aantal Molukkers, tegen de afspraken in en vanwege de (ook in de ogen van veel Molukkers) gebrekkige organisatie / communicatie door de BP, vanuit het centrum van Den Haag richting Indonesische ambassade wilde lopen.

Gevolgen voor 25 april

Uit het grimmige verloop van de demonstratie op 7 maart blijkt al dat bij de Molukkers in Nederland de gemoederen enigszins in beroering zijn. De situatie in Indonesië (met name de arrestatie van een aantal leden van het Molukse ondergrondse verzet) heeft daar geen goed aan gedaan. Zeker indien het Hoogerechtshof, bij de uitspraak van de "Leerdam-zaak", vasthoudt aan de eerder opgelegde straffen of zelfs hogere straffen oplegt, zou dit aanleiding kunnen geven tot verdergaande ongeregelheden. Een alerte houding van overheidswege ten aanzien van verstoring van de openbare orde door Molukkers is dan ook, met name tijdens en rondom de herdenking van de proclamatie van de RMS op 25 april 1998, zeker aan te bevelen.

Extreem-rechts lijdt nederlaag bij gemeenteraadsverkiezingen

De gemeenteraadsverkiezingen 1998 zijn voor de extreem-rechtse partijen desastreus verlopen. Waar vier jaar geleden drie partijen, te weten Centrumdemocraten (CD), Centruumpartij '86 (CP'86) en Nederlands Blok (NB) in 62 gemeenten deelnamen aan de verkiezingen en toen 86 zetels behaalden, namen nu vijf partijen, te weten CD, CP'86, NB, Volks Nationalisten Nederland (VNN; een relatief gematigde afsplitsing van CP'86) en Lijst Glimmerveen in 34 gemeenten deel. Zij behaalden samen twee zetels: 1 voor de CD in Schiedam en 1 voor het NB in Utrecht.

Het electoraat zou naar de opvatting van het volgende hebben overwogen.

- Alle partijen zijn organisatorisch zwak en ook nog eens intern verdeeld. De verstandhouding tussen de organisaties is buiten-gewoon slecht; de respectieve coryfeeën - overtuigd van eigen voortreffelijkheid - haten en wantrouwen elkaar en zijn niet bereid tot samenwerking anders dan op eigen voorwaarden.

- Na de verkiezingen in 1994 zagen vele nieuwbakken raadsleden er vanaf hun zetel te bezetten, bleken verwickeld in schandalen, werden geroyeerd wegens criminele activiteiten of verlieten de partij om als onafhankelijk raadslid of voor een andere partij verder te gaan. Voor de overigen gold in meerderheid dat zij niet aan de beraadslagingen deelnamen of niet ter vergadering verschenen. Een en ander werd breed in de nieuwsmedia uitgemeten.

- In 1994 viel in de commentaren na de verkiezingen te beluisteren dat vele extreem-rechtse kiezers uiting hadden willen geven aan hun gevoelens van desoriëntatie en onzekerheid over de snelle ontwikkeling naar een multi-etnische samenleving. In de jaren nadien veranderde het politieke en maatschappelijke debat over de positie van allochtonen in de samenleving. Het taboe op het aan de orde stellen van dit vraagstuk maakte plaats voor een openhartige uitwisseling van opvattingen, waarbij ook de perceptie van achterstelling, gevoeld door vele bewoners van achterstandswijken in de randstad, bespreekbaar was. Hun protest-stem in 1994 was niet tevergeefs geweest.

Men kan in dit stadium slechts speculeren over de toekomst van extreem-rechts. Het is in ieder geval waarschijnlijk dat de verkiezingsnederlaag gevolgd zal worden door desintegratie van de kleinere partijen (CP'86 en Lijst Glimmerveen in het bijzonder).

De uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen indiceert verlies voor de CD bij de Tweede-Kamerverkiezingen in mei van dit jaar.

Op termijn is bundeling van krachten niet uitgesloten. Extreem-rechts zal echter als politieke factor naar verwachting van marginale betekenis blijven. Daarvoor is de maatschappelijke weerstand tegen het gedachtegoed - dat altijd geassocieerd zal worden met Tweede Wereldoorlog, bezetting en jodenvervolging - breed en diep genoeg geworteld.

Inleiding

Sinds 1994 heeft de BVD niets meer gericht ondernomen op het gebied van de Tamils omdat zij nauwelijks een risico op veiligheidsgebied vormden. Team bleef wel met een 'schuin oog' kijken naar de 'Liberation Tigers of Tamil Eelam' (LTTE), kortweg Tamil Tijgers genoemd, die door middel van geweld een eigen staat trachten te creëren op het eiland Sri Lanka (het vroegere Ceylon).

Eind 1997 kwamen de Tamils weer in de belangstelling. Aanleiding waren vragen aan de BVD over de Tamils en de fondswerving onder hen

De reacties maakten duidelijk dat de LTTE nog immer op een onopvallende, subtiele wijze fondsen werft onder de Nederlandse Tamil-gemeenschap.

In deze BVD-Nieuwsbrief wordt ingegaan op deze fondsenwerving, die een van de hoofdactiviteiten van de LTTE in Nederland vormt.

De Tamils in Nederland.

De eerste Tamils kwamen in 1985 in ons land. Hun komst was een rechtstreeks gevolg van het etnisch geweld op Sri Lanka. Hun aantal bedraagt inmiddels ongeveer vijfduizend personen. Voor een groot deel gaat het om alleenstaande, jonge mannelijke asielzoekers. Zij staan bekend als introverte, erg op zich zelf en op de eigen groep gerichte mensen die er niet op uit zijn zich te profileren en die over het algemeen geen probleem vormen voor de openbare orde en veiligheid. Er zijn concentraties van Tamils in Den Helder, Schagen, Heerhugowaard,

Oudenbosch, Roermond en enkele plaatsen in Zuid-Limburg. In Roermond bevindt zich een Hindoe-tempel die ook door Tamils uit België en Duitsland wordt bezocht. Andere tempels zijn te vinden in Den Helder en Maastricht. Van de pas in Nederland aangekomen asielzoekers verdwijnen velen na enige tijd naar het buitenland. Deze 'asielzoekers' hebben bedragen tot vijfduizend per man betaald om naar Amerika of Canada te kunnen vertrekken.

Tamil-organisaties

De LTTE heeft ook in Nederland een kantoor. De '*Stichting Tamil Coordinating Committee*' is gevestigd op het adres Groot Hertoginnelaan 106, 2517 EL Den Haag. Voorzitter is sinds 09-05-1996 de heer Thevanaxagam Paul Joseph. De stichting dient officieel als voorlichtingskantoor voor de Tamils in ons land. Er zijn bij de dienst tot dusver geen negatieve feiten bekend over deze organisatie.

Nederland telt daarnaast een aantal 'zelforganisaties' van Tamils en enkele solidariteits-organisaties die zich het lot van deze vluchtelingen aangetrokken hebben. Geen van deze organisaties heeft in negatieve zin de aandacht op zich gevestigd.

Fondswerving in Nederland

De afgelopen periode hebben berichten de BVD bereikt over fondswerving door de LTTE waarbij ook druk uitgeoefend zou zijn. Tot een aangifte bij de politie is het zelden of nooit gekomen, waardoor vervolging van personen of organisaties uitbleef.

Conclusie

De Tamil-gemeenschap in Nederland steunt moreel en financieel de voortzetting van de strijd op Sri Lanka. De 'Stichting Tamil Coordinating Committee' uit Den Haag speelt een rol bij het inzamelen van geld voor de afscheidingsbeweging van de Tamil Tijgers. Het werven van fondsen geschiedt op subtiële wijze.

Betrokkenheid van Oost-Europeanen in Nederland bij de illegale handel in conventionele wapens

Achtergrond

Nederland speelt een belangrijke rol bij de doorvoer van goederen maar wil niet betrokken raken bij de doorvoer van illegale wapentransporten.

Illegale wapenhandel wordt in een groot aantal gevallen geïnitieerd vanuit de voormalige Oostblokstaten in Centraal- en Oost-Europa en is aantrekkelijk vanwege de hoge winstkansen. Er is een geringe schroom van de betrokken personen om wet- en regelgeving te ontduiken. De BVD doet onderzoek naar de betrokkenheid van Russen in Nederland bij illegale wapenhandel.

Algemeen

Rusland voert in vergelijking met de voormalige Sovjet-Unie een geheel ander wapenexportbeleid. In de tijd van de Koude Oorlog werden vrijwel uitsluitend wapens geleverd aan landen die in de Sovjet-invloedssfeer lagen. Inmiddels levert Rusland, in feite als opvolger van de Sovjet-Unie, om primair commerciële redenen nagenoeg alle typen conventionele wapens aan vele landen.

Rusland is inderdaad nog steeds een *major player* is op het gebied van de productie en export van conventionele wapens, wat blijkt uit de volgende cijfers. Over de laatste vier jaar is de Russische wapenexport gestegen van USD 1,7 miljard in 1993, USD 3,05 miljard in 1995 naar USD 3,5 miljard in 1996¹. Dit betreft overigens legale, door de Russische regering geïnitieerde wapenexporten. Rusland is hiermee na de Verenigde Staten een goede nummer twee wanneer het gaat om de wapenexport.

¹ Bron: Jane's Defence Contracts, December 1997.

Mededelingen Bureau Hermandad

-Medewerkers ex-art. 18 WIV ontvangen na legitimatie vanaf heden bij het betreden van het BVD-gebouw een speciale rode bezoekersbadge, zodat deze bezoekers herkenbaar zijn als ex-art.18-medewerkers. Hiermee mogen zij zich *slechts onder begeleiding* door het gebouw verplaatsen. Voorts het verheugende bericht, dat voor deze medewerkers het hele bedrijfsrestaurant weer is opengesteld en dat de beruchte afscheiding is verwijderd.